Всяка книга има своя творческа съдба, своя история, в която е отразена спецификата на времето, съдбата на писателя, пътят на проникване на литературата и литературния вкус на читателя. В тези взаимоотношения участват много имена – на автори, на печатари, на настоятели и иждивители (благодетели), на книжари и накрая читателя. Така кръгът се затваря и се осъществява връзката между автора на литературната творба и нейния адресат – възрожденския читател.

Съществуващите преписи не са могли да осъществят именно тази връзка до началото на XIX век. Затрудненията по печатането на възрожденската книжнина са били достатъчни, за да осуетят излизането й за дълъг период от време. Липсват печатници, още повече печатарското ни дело едва се съвзема 40-те години на XIX век. Липсата на печатна база създава трудности с взаимоотношенията между автор и читател и поставя сериозни проблеми пред българското книгоразпространение от този период.
Малко от вас може би знаят, че в библиотеката в Дупница има старопечатни книги.

Книги, които са възраждали българското в нашите деди. Книги като: Царственик (История Болгарская) от 1844г., Житие Светаго Григориа – 1862г., Буквар с различни поучения – 1824, познат още като Рибния буквар на д-р Петър Берон, Додавка на славянската граматика на Димитър Бисеров от 1856г., Огледало – Кирил Пейчинович – 1816г., Беатриче – превод на Д. Блъсков и много други.

Но да се издадат тези книги е било много трудно и скъпо. За това на помощ са идвали спомоществователите (дума, която се запомня трудно, но и се изговаря трудно). Ето какво точно се е случвало: Отношението на спомоществователите към предлаганата книга е точен критерии и за движението на литературния вкус през Възраждането. Като спомоществователи на определена книга се явяват частни лица и обществени организации (училища, читалища, черкви, манастири).

За предстоящата книга авторът съобщава с обява на отделна листовка или на страницата на периодичния печат. Желанието на абоната да види името си на страниците на някое произведение е преди всичко израз на национална проява. В повечето случаи набирането на спомоществователи е ставало с изпращане на покани до познати на автора лица, които са ставали настоятели в определени градове и селища. Те са отговаряли и съдействали за популяризирането на книгата в съответната околия, написвали са и събирали предплатите, с възрожденски ентусиазъм са подпомагали или изцяло са замествали издания. За настоятели обикновено са избирани авторитетни личности, имащи изключително влияние сред населението. Тяхната задача е да осигуряват връзката между читателя, книгата и нейния автор.
Разпространението на възрожденската книга в отделните културни средища, както и броят на спомоществователите, зависи от строго определени фактори. Авторитетът на писателя често пъти се оказва достатъчно условие за успеха на книгата. Най-много спомоществователи се явяват от родното му място и от селищата, в които авторът е живял и работил.
В нашия град също е имало много спомоществователи, които са подкрепяли авторите по време на възраждането. Ето някой от тях:
Янаки Чомаков („Всеобща история от Смарагдова”, „Френско-български разговорник с кратки правила по четенето и произношението”)

Димитрий Николчов („История на великий Александра Македонски”, „ Две советователи слова Плутараха Херонея о воспитани детей Исократа Ритора о благонравии юности”) Никифор Рилски, Монах Аркадий, Читалище „ Зора”, Николай Янков и др.
Ако този материал ви хареса и искате да видите такива книги, можете да отидете в библиотеката в Дупница и да попитате.

Използвана литература: „ Спомоществователи от Дупница” – Ивайло Василев